

Devtepeno
Poprijeta Devica Marija

v letni tečaj, 6 št

1909. junij

Zmozsna
Gospá Vogrszka

POBOZSEN MÉSZKISEN LISZT.

Reditel :

Bassa Ivan plebános vu Bogojini.

Vszebina.

Bg : Naszledüjte Mario	161
Vindex : Od dúsnevészti	164
S. J. : Deviska csisztocsa	169
X. Y. Pogibelnoszti dvoje vere zákona na hizsnike gledocs	173
Pijanoszt	178
Za betezsnike	184
Bassa Ivan : Iz zgodovine Materecerkve.	189
Drobis.	191

**Ki ne dobro, ki je vees, ali menje dobo
sznopiesov, naj mi naznani! Vsza pizma k
meni, vu stamparijo nikaj!**

**Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve
koroni posle na ime: Bassa Ivan plebanos
vu Bogojini (Bagonya, Zalamegye) ali naj
onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki
meszec.**

**Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi
plácsati, kak vszako leto, tak i letosz lehko
po veeskrátnih sumah, ali pa, kda bodo
meli, naednok plácsajo!**

Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga
szamosztana (klostra) v krajini Szlovenszkoj na Vogrszkom.
Preminocse leto je osztalo nanjega 300 koron. Zdaj
zse mámo 1100 koron i interes.

NEVTEPENO POPRIJETA DEVICA MARIJA

ZMOZSNA GOSZPÁ VOGRSZKA. — POBOZSEN MESZÉCSEN LISZT

REDITEL:

BASSA IVAN

PLEBÁNOS

Vu Bogojini (Bagonya, Zalam.)

Prihaja vszaki meszec. Cena 2 koroni, v Ameriko tri.

Naszledüjte Mario!

Vu knigi modroga Salamona cstemo recsi od vekivecsne modroszti: „Blázseni szo, ki po mojih potah hodijo, blázseni cslovek, ki poszlühne recs mojo a za mojov példov ide.“

Szvéta maticérkev ete recsi blázsenof devici Marii dá na vūsza, ár tak zselej, naj mi po potah Mariinih hodimo, naj njo naszledŭjemo, naj tak scsémo zsveti, kak je ona zsvela na zemli. Njo naszledŭvati more velko blázsesztvo biti za nász, ár je ona vszakojacski tak zsvela, kak vszi oni, ki morejo v nebésza pridti: Naszledŭvala je Jezusa vu njegovom zsvilenji, kak nájlepsi zgléd zemelszkoga zsitka. Csi pa zdaj te njo naszledŭjemo, po potáj Jezusovili hodimo.

Isztina, ka tak popuno zsveli ne bodemo nikdár, kak je zsvela ona, nego navcsimo sze li od njé lŭbiti Boga i lŭbiti blizsnjega vu vszakom sztopáji zsitka nasega. Pa to nam je potrebno.

Záto, ki sze za dete Mariino vadlŭje, on naj gléda njo: naj sze vcsi zsivo vero, náglo bogavnoszt, globoko poniznoszt, sztálno vernoszt, csiszto nakanenje ino velko lŭbézen od njé. Ki sze zaisztino scsé eta navcsiti, de njemi slo. Zaprva znam malo tezszo, nego mocsna vola, pbozsna molitev ino od bl. D. Marije szprávlene miloscse njemi pomorejo, ka de pomali vsze lezsi slo i na szlednje zse kakti szamo od szébe.

Szamo zacsnoti nam je potrebno; ár za Marijino dete sze zvati pa njé vu jákoszti ne naszledŭvati je jálnoszt stera szí njéne obrambe i pomocsi nikdár ne zaszlŭzsi.

Noszis skapuler, ali kakso szvetinjico na sinjeki? Vu zsepi más szv. rozsnivenec, molis na csaszt bl. D. Marije vszaki den kakso moliev? Dobro je, nego za zsitek vekivecsni ti to ne bode na haszek, csi ne ponŭcas one miloscse, stero ti Ona za volo tvoje pbozsnosztí szprávi od szvojega Szina, pa csi ne bodes steo tak zsveti, kak je zsvela Ona. Vu zsitki naszledŭvati bl. D. Mario, to je szkrivnoszt práve poti k blázsensztvi.

Filisztejci szo za csasza Heli popa vzéli od Ofni i Finesz zvánih szinov Helija vu boji skrinjo záveze bozse,

kda szo pobili izraelce, pa szo jo tūdi z velkim veszeljom domo pelali, da szo sze pa njihovi krivi bogovje podirali pred njov pa právi Bog je celi njihov národ z različnimi kastigami pohodo, dokecs szo szvéte skrinje nej nazajposzlali, ár szo meli skrinjo, ali zsvieli szo ne po zapovedi právoga Bogá. — Ti tūdi más csiszlo, družstvo: naszledūj tūdi vu zsitki Mario, hodi po njénih potaj.

Ete szvet je vnoga pripraven vsiniti za volo prijátlov. Pa vsini ti koncsi telko za volo Marije! Právijo, ka cslovek za volo prijátla v krátkom csaszi zcsiszta drūgi posztáne, kak je prle bio — vej pa te, ki z bl. D. Marijov scsé prijátelsztvo meti, naj gléda, ka sze tūdi na njo zavrzse, ár tam ne prijátelsztva, kde je zsvilenje različno.

Kak bode Mariino krotko Szrce v prijátelsztvi zednim divjim, csemerasztim szrcem? Kak bode njeno szmileno szrce v prijatelsztvi z ednim trdim, neszmilenim szrcem? z szrcem, stero sze vu nerédnom csūtenji ino mrszkom nágibi razveszeljáva! z szrcem, stero sze ne ve, ár sze nescse, podati voli bozsoj, stero je puno zselenja zemel-szkoga?

„Csi me lúbite, naszledūjte me, kak jasz naszledūjem Krisztusa,“ právi szv. Pavel apostol — pa to nam szlobodno právi tūdi bl. D. Maria: „csi szam vam Maria: „csi szam vam Mati pa me lúbite, naszledūjte me!“

Marijino poniznoszt, krotkoszt, vernoszt, lúbézen do Bogá, sztálnoszt vu vszoz szkusnjávi naszledūjte, ki szte deca Mariina, naj má Mati veszélje vu vami!

Bg.

Od dšsneveszti.

II.

Práva dšsnaveszt vu isztini bozso volo posztávla pred nász. Ar ki má právo dšsnoveszt, tiszti vszigdar ono drzsi za dobro ali hūdo, za zapovedano ali prepovedano, ka je vu isztini dobro ali hūdo, zapovedano ali prepovedano. Záto ki ma právo (resznicsno) dšsnoveszt, on je duzsen vszigdar vcsiniti tiszto, ka njemi dšsnaveszt zapovedava, i ne szme vcsiniti nigdar tiszto, ka njemi dšsnaveszt prepovedava. I csi tak csini, te je njegova dšsnaveszt mirovna i on je zadovolen i veszéi. Ar mirovna dšsnaveszt je velika szreca. Szv. Paveo apostol pise: „To je dika nasa, szvedocsansztvo nase dšsneveszti“. To telko zadene: to nam je dika, veszelje i zadovoljnoszt, csi nam dšsnaveszt szvedocsi, ka szmo vsze vcsinili, ka szmo duzsni bili vcsiniti, i ka szmo nikaj taksega ne vcsinili, ka je ne szlobodno csiniti.

Ali neima vszaki cslovek práve dšsneveszti, nego nisteri majo zablodjeno dšsnoveszt. Zablodjeno, blodno ali napácsno (naopacsno) dšsnoveszt tiszti má, ki kaj za dobro ali dopšcseno drzsi, ka je vu isztini greh i ne

dopüscseno; ali pa za greh i za prepovedano drzsi kaj taksega, ka je vu isztini ne greh i ne prepovedano. Z drugov recsjov: taksi cslovek neve dobro, ka je zapovedano i dopüscseno, ali prepovedano. I tá njegova neznanoszt zmoti njegovo düsnaveszt, ka tiszto drzsi za dobro ali dopüscseno, ka je vu isztini greh, ali pa tiszto stima za greh, ka je vu isztini dobro, ali najmenje dopüscseno. I tak njegova düsnaveszt vu szvojoj szodbi zablodi, neresznicsno szodi. Na priliko nikak to miszli, ka je duzsgo zlagati, ali pa ka szlobodno zlazse, csi sztem szvojean blizsnjega velike neszrecse resi. Té cslovek neima právø resznicsne düsnaveszt, nego njegova düsnaveszt blodi vn toj szvojoj szodbi, ar lagati je nigdar i nikak ne szlobodno.

Blodna ali napácsna düsnaveszt je dvojeféle: ne szamovoljno blodna i szamovoljno blodna. Csi je ona neznanoszt, stera düsnaveszt moti vu njénoj szodbi, ne szamovoljna, to je: cslovek je ne kriv, ka neve, i niti ne miszli na to, ka bi on ne znáo, ka je dobro ali hüdo, te je düsnaveszt ne szamovoljno zablodjena. Csi pa cslovek miszli, ka morebiti on neve dobro, jeli je eto ali ono greh, ali ne, te je njegova neznanoszt zse szamovoljna; ar szpozna szvojo neznanoszt i lehko bi jo premágdo, csi bi koga cshednjsega opitao; i tak je njegova düsnaveszt szamovoljno zablodjena.

Tü je zdaj pitanje, je li tiszti, ki má zablodjeno düsnaveszt, tüdi duzsen poleg szvoje düsnavesztü csiniti, ali szlobodno csini poleg njé? Tü je potrebno razlocsek csiniti med ne szamovoljno i med szamovoljno zablodjenov düsnov vesztjov.

Ki je vu ne szamovoljno neznanoszt, koga düsnaveszt je ne szamovoljno zablodjena, tiszti je duzsen szvojo düsnaveszt vu vszem bogati rávno tak, kak tiszti, ki má právo (resznicsno) düsnaveszt. Záto je taksi duzsen vsiniti vsze tiszto, ka njegova napácsna düsnaveszt za zapovedano szpozna; i ne szme csiniti nikaj taksega, ka njegova düsnaveszt za prepovedano szpozna. Ki sz taksov blodnov düsnov vesztjov kaj grehsnoga za dopüscseno ali zapovedano drzsi, on ne vsini greha. Na priliko ki to miszli, ka je iz lübavi do blizsnjega duzsen lázs povedati, naj sz tem blizsnjega od kakse neszrecse odszlobodi, ou

sz szvojov lázsjev ne vsini greha, nego vsini csin lübavi do blizsnjega ; i csi nebi zlagao, tak bi greh vsino, ar bi csinio proti szvojoj düsnoj veszti ; i to szv. Paveo apostol pise : „Vsze, ka je ne poleg düsneveszti, je greh“. Ki pa sz taksov zablodjenov düsnov vesztjov kaj taksega vsini, ka za greh za prepovedano szpozna, on greh vsini, csi gli je ono vu isztini ne greh i ne prepovedano. Ki na priliko edno proszto szredo to miszli, ka je na té den szv. Maticérkev prepovedala meszo jeszti, pa li jej meszo, on greh vsini, naime nepokornoszt proti cérkvenoj zapovedi. Ali pa ki rajnski najde pred szvojov hizsov, pa miszli, ka ga je njegov szoszed zgübo, greh vsini, csi té rajnski ponüca, csi rávno szledi szpozna, ka ga je on szam zgübo. Naime záto vsini greh, ar je on té rajnski za lüdszko blágo drzsao, i zavaló té zmote je njegova düsnaveszt to právila njemi, ka je to ne njegovo i tak ne szme za szebe ponücati.

Ki je pa *vu szamovoljno neznanoszt*, to je : ki je szam kriv, csi neve, jeli je eto ali ono dobro ali hüdo ; pa bi to lehko znáo, csi bi szí trüd vzeo ino bi sze vsio, ali bi pa pitao drügoga bole csednoga : *taksi ne szme niti proti szvojoj düsnoj veszti csiniti, niti poleg njé*. Ar csi bi csinio proti szvojoj düsnoj veszti, tak bi gvüsno greh vsino, ar bi proti tisztomi csinio, ka njegova düsnaveszt kak bozso volo posztávla pred njega, csi rávno blodí vu toj szvojoj szodbi. I tüdi je ne szlobodno poleg té blodne düsneveszti csiniti, to je : ne je szlobodno njé naszledüvati, csi kaj grehsnoga za dobro ali dopüscseno drzsi ; ar ki bi takso blodno düsnovest naszledüvao, tisztí bi sze vu pogibelnoszt pregrehsenja vrgeo. Ka je pa tak duzsen taksi cslovek csiniti, ki csüti, ka on neve gvüsno, je li eto ali ono dobro ali hüdo, dopüscseno ali prepovedano ? *Duzsen je szvojo neznanoszt odsztrániti* ; to je : more vu prilicsnoj knigi poglednoti, kak je tá recs, je li zapovedano ali prepovedano ? Ali pa more pitati drügoga, ki njemi zná cseden tanács dati, na pr. naj pita szpovednika. I dokecs szvoje neznanoszt ne odsztráni, teccasz ne szme csiniti niti etak, niti ovak ; to je : niti proti szvojoj düsnoj veszti, niti poleg njé. Na priliko edna szlüzsbénica verno boga szvojo goszpo ; ali goszpa njoj vesászi kaj grehsnoga tüdi zapove i szlüzsbénica szí miszli, ka morebiti vu tom nebi

szmela bogati szvoje goszpé, ar je to grehsno delo; ali itak vsini, kak njoj je goszpá zapovedala. Tá szlúzsbenica greh vsini, gda szvojo goszpodinjo boga vu grehsnom deli, ár dšnaveszt jo je opominala, ka je to morebiti ne szlobodno. I tak ona nebi szmela csiniti, nego mogla bi prlje odsztrániti szvojo neznanoszt, to je: mogla bi pitati szpovednika, jeli szlobodno boga goszpodinjo, gda njoj kaj taksega zapovedáva.

Od szamovoljne neznanoszt sze locsi *nepazljivoszt, nepremisljenoszt i pozabljivoszt*. Cslovek je szlab i kakstécs dobro zná szvoje duzsnoszt, itak dosztakrát iz nepazljivoszt, iz nepremisljenoszt ali iz pozabljivoszt kaj taksega vsini, ka nebi szmeo vsiniti. Jeli ga bodemo zatogavolo velikoga greha krivili? Nikak ne! Ar csi bi rávno duzen bio paziti i dobro premisliti, ka csini, itak ne vsini velikoga greha, csi rávno vu velikom dugovanji prelomi stero zapoved. Ar veliki greh szamo tiszti vsini, ki ob prvim szpozna, previdi, ka je ono delo, stero on scsé vsiniti, veliki greh; ob drúgim pa túdi popolnoma privoli vu té veliki greh. Ali to vszaki more razmeti, ka gda sze kaj iz nepazljivoszt, ali nepremisljenoszt, ali pozabljivoszt zgodi, te tam nega niti csisztoga szpoznanja hűdobe, niti popolnoga privoljenja vu greh.

Ka szam povedao od szamovoljno zablodjene ali napácsne dšnoveszt, *to izsto valá túdi od dvojcése dšnoveszt*. Dvojcéso dšnoveszt on má, ki dvoji, stero bi szlobodno csinio i stero ne. Zdrúgov reesjov nemre gvűsno razszoditi, je li eto ali ono szlobodno csiniti, ali ne. Na priliko csi bi eden betezsniik proszo doktora, naj njemi vu vrásztvi csemér notri dá, ka vmerjé ino sze resi prevelike bolecsine. Doktor vidi, ka betezsniik za pár dnévov vmerje, záto szi miszli, ka je tak vsze edno, jeli ov dnesz ali pa za tri dni vmerjé. Ali túdi to szi miszli, ka on sz csemérom csloveka vmori i to je morebiti med taksimi okolscsinami túdi ne szlobodno. Na szlednje sze njemi betezsniik li pomili i dá njemi csemér. Té doktor lűdomorsztvo vsini. Ar njegova dšnaveszt je dvojila, jeli szlobodno dá ovomi csemér ali ne. Z dvojcésov dšnovesztjov je pa nigdár ne szlobodno csiniti. Na priliko eden dvoji, jeli on dnesz szlobodno jej meszo, ali ne, ar je vigilia tresh králov. I vu toj dvojnoszt li jej meszo. Tak greh vsini,

csigli je na to vigilijo szlobodno meszo jeszti. Zato vsini greh, ar je on dvojio, ka je morebiti greh na té den meszto jeszti. Pa je itak jo meszo, tak je vu greh privolo. Zato ki má dvojécso dšsnoveszt, on neszme csiníti; nego more prlje dvojnoszt odsztrániti-tak, ka opita drügoga csloveka, steri njemi zná povedati, kak je pravica.

Itak je glávna regula vu nasem csinenji vszigdár to, ka szamo tiszto szlobodno csinimo, od koj gvšsno známo, ka je szlobodno vsiníti, ka je ne greh.

Vindex.

Deviska csisztocsa.

Drági prijateo! steri letni csasz sze ti vidi náj-prijetnesi? Ali ne lüblena szpomlád, dnévi zelenja, erdecsega i beloga cvetja? Steri csasz dnéva sze ti pa vidi naj lepsi? Ali ne csasz, gda lepa ütásnja zarja i za njov ütásnje szánce vu szvojoj szvetlobi po nebi priplava i szvojimi erdecsimi zsarki vsze gore i ravnine poleva? Pa znás, da scse lepsi scse veszeleisi, kak vsze to, je csasz szrecsne neduzsne mladoszti. Kak sze szvejti na nebi szvetla danica med zvezdami, tak sze szvejti na zemli med mladenci i deklinami csiszta düsa, stera szkrbno brani neduzsnoszt szvojega szrca. Prava isztina je, da ne lepse sztvari Bozse na szvejti, kak je mladénc i devica, dokecs sze neduzsnoszt i szramezslivoszt njima na lici szvejti i jihva scse szovrázsna zapelivoszt ne vu szvoje csemérne roke dobila. Oj blagor tebi, mladénc, blagor tebi, devica! steromi ti szveta csisztocsa scse povejuola né! Blagor tebi! steri oblacsilo neduzsnoszt i scse zgübo neszi, stero ti je mati, krscesánszka cérkev, pri szvétom krszti podála, rekocs: „Obleci belö oblacsilo neduzsnoszt, stero prineszi nevtopeno pred szodnji sztöl Goszpoda nasega Jezusa Krisztusa, da bos meo vecsno zsvljenje.“ Veszéli sze csiszta düsa szvojega devistva, ono je prvi i náj veksi dár neszkoncse lübezni i miloscse Bozse. Dokecs je tvoje szrce csiszto, je

poszvecsen tempel Bozsi, vu sterom szveti Düh prebivle, i Jezus má vu njem szvoj zvoleni prosztor. Neduzsen mladénc, csiszta devica! ti szi pajdas angelov i naj lepsi cvet szvéte krscsánszke cérkvi.

Ali pa zse zdaj v zdrávji prav szpoznas i cenis, o neduzsni mladénc i devica! veliko vrednoszt szvoje deviske csisztoce? Nisteren scse le na szmrtnoj poszteli ali pa scse po szmrti vu vecnoszti dobro szpoznas veliko vrednoszt devistva, te gda zse to szpoznanje za njega prekeszno; kak sze je zgodilo ednok mládoj personi. Mláda zsenzka szi lézse prle kak miszli, na szmrtno poszteo. Pred szvojov szmrtjov pozove doszta szvojih prijateljic k szebi. Kak szo sze zbrale okoli njéne szmrtne posztelé, njim mirajocsa etak tiho nagovori.

„Lübléne prijatelice! pozvála szan vasz kszebi, da szpoznáte nad menoj, kak minlive i prázne szo vsze poszvetne recsi. Malo dnevov je scse, ka szan bila scse popolnoma zdrava i veszéla i vütro de me zse mrtvecki gvant pokrivaó. O moje prijatelice! o da bi vam bilo dano, recsi toga szveta sztisztimi ocsmi gledati, sterimi jih jesz vidim, o kak mocsno bi trepetale nad necsimerenosztjov i zapelivosztjov toga zsvljenja! Szpoznale bi, da je naj modrese i najbolse: Bogi szlúzsiti i náj-prva duznoszt, szi prizadevati za ohranjenje szvéte csisztoce! Moja vóra je zse dotekla, tüdi vasa nede dugo sla: oj ne odlásajte pobolsati sze: Zádnyikrát vtom zsvljenji vasz vidim i govorim zvami. Molite za mené. Csi, kak sze vü-pam, szmilenje doszégnem, sze scsém tüdi jesz z vasz szpomenoti pred Bogom.“ Tak je govorila i szvojo düso zdehnola. Globoko szo szegnole njéne recsi v szrce poszlüsalk. Da tüdi ti, mladi prijateó! zse zdaj i ne scse le na szmrtnoj poszteli prav szpoznas veliko vrednoszt deviske csisztoce i sze od njenih szovrázsnikov nigdár vgreh zapelati ne dás, premiszli zdaj lepoto i szrecso deviske csisztoce.

1) Premiszli prvics, kak govori od njene lepote szveto pizmo: Kakso vrednoszt i ceno ma poleg recsih szvetoga pizma deviska csisztocea? Naj vékso vrednoszt má, ár szveto pizmo pravi; „Vsze ka sze vizzoko ceni, ne nikaj v premeri szcsisztov düsov.“ Szam szveti Düh sze csüdiva njenoj lepoti i v knjigaj modroszti od nje etak govori.

„O kak lepi je csiszti rod, steri sze v cshednoszti szvejtí, njegov szpomin je veesen, ár pri Bogi i pri lüdeh hvalo má.“ 4, 1. Scse bole vizzoko szmileni Jezus devisko csisztoszt povéksa i pocsaszti. To nam pokázse sztém, da szí je Marijo nájcsiszteso devico, za szvojo Mater zvolo, da je le v njenom precsisztom teli prebivati steo, Zbrao szí je tüdi najécsisztesega i neduzsnoga mozsa szv. Jozsefa, za szvojega hranitela. Med apostoli je szvétoga Janosa, neduzsnoga med vszemi naj bole lübo. Le szv. János je pri zádnjoj vecsérji na njegovih prszaj szlono, i njemí je Jezus szvojo devisko Mater na krizsi mirajocs zrocso. Vu toj cshednoszti je tüdi szvoje apostole najbolje vtrdjávo. Bio je med njimi lakomnik i odávec, ali necsisztnika ne trpo med njimi. Ár szo apostolje od Jezusa i od szv. Dúha navcseni szpoznali, da ja szvéte csisztoesa Bogi najprijetnesa jákoszt, zato szo szvojim vernim poszlusalcom v szigdár priporocsali. Szv. Paveo je vernim Korincsanom etak pizsao: „Zselim, da bi bili vszi, kak szem jaz,“ to je, csiszti. I. Kor. 7, 7. I razlozsi tüdi zroke, z sterih njim deviski sztán tak mocsno priporocsa ár pravi. „Devica miszli na to, ka je Goszpodovoga, da bi na düsi i teli szvéta bila. Stera je pa ozsenjena, miszli ka je toga szveta, kak bi sze mozsi dopádnola.“ I. Kor. 7, 32—35.

2. Zselis tüdi zvediti, kak szv. vucsenicje katolicsánszke cérkvi szv. csisztoeso szlavijo? Szv. Bernard právi: „Ka je dragsega od csisztoese? Ona szpremeni lüdi v angele. Csiszti cslovek pa angeo sze záto razlocsita, toda ne po cshednoszti, liki po zvelicsánszkoj szrecsi. Szrecsneisi zavolo zvelicsanja szo csiszti angelje, mocsneisi, v cshednoszti vtrdjeni szo csiszti lüdje.“ Tüdi szveti Cipriján device angelom primerja, rekocs: „Ár csisztoeso ohránite vi neduzsni lüdje! szte Bozsím angelom podobni, vi szte cvet katolicsánszke cérkvi.“ Szveti Augustin pa device Jezusove zvolene neveszte imenüje, rekocs: „Veszelite sze ve device, ár szte Jezusi zarocsene neveszte; vas Zarocsnik je tiszti, steroga je najcsiszteisa Devica rodila: On vasz zato ne csaszti, kak szvojo mater, ali lübi vasz, kak szvoje neveszte.“ Szveti vucsenicje tüdi szvedocsijo, da bodo device v nebeszah krone szveti manternikov i manternic zadobile i rávno zato, ár sze vedno vojszküjejo

szvojjim hűdim pozselenjom, z hűdobniami lűdmi i peklen-
szkim satanom, pa sze ne dájó nigdar od njih premágati.
Szvedocsijo celo, da bodo njűve krone lepse v nebeszah,
kak krone manternikov, zakaj szveti manterniki szo krátke
boje pretrpeli, one trpijo pa vedno, duge i tak mocsne
boje, da nisterni manternicje szo manterniske boje szresno
presztáli, ali v boji za ohranjenje szvete csisztocse ne szo
mogli szovrázsnika premágati, liki globoko szpadnoli, i
sztem padcom szo dvojo krono, naimre szveti manternikov
i devic zgűbili.

S. J.

Pogibelnoszt dvoje vere zakona na deco gledocs.

Jaj pa onomi, po sterom szpáka pride! Boise de, csi sze njemi mlinszki kamen na sinjek zvézse ino sze lücsi vu morszko globocsino, kak pa ka bi szamo edno szpácso z teh málih. Luc. 17. 1. 2.

elko delo je sztaris posztanoti. Ár je sztarisov pozvánje zviseno, naj bi z Bogon zemlo i nébo z lüdmí napunjávali. Bozsi blagoszlov je dete, od vszega szveckoga bogásztva je vecs vredno, ár je k Bogi na vecsno zsvilenje pozváno, za stero je Szin bozsi z cslovekon posztano trpo i mro na krizsi. Ali k Bogi szamo on lehko pride, ki je k njemi szpodoben. K neszkoncsano szvétomi Bogi sze szamo szvétí cslovek lehko pridružsi. Sztarisje tak zevszov mocsjov na tom morejo biti, naj bi szvojo deco szvéto goriodhránili, ki z celoga szrca z cele düse lübijó Bogá i szvoje blizsnje.

Gda deco na dobro navájamo ob prvím rázum more za dobro szpoznati nase vcsenjé, naj bi sze te vola nagnola na to, ka bi njé naszledüvala. Volo vu dobrom obdrzsati je escse vecs, kak rázum razszvetiti. Nigdár sze ne szmemo szpozábíti, ka sze je cslovecsa natura po grehsnom szpadáji szkvarila ino je na hüdo nagnjena. Glédajte szamo nepokorno, szvoje segé dete! Prepovedano

njemi je vszigdár lüblenese, kak zapovedano. Doszta dela dá szvojemi angeli varüvácsi, gda hodi po pogibelnih mesztah. Hitro sze szpozábi, ka szo njemi sztarisje prepovedali. »Prepovedana proszimo i nedopüscsena zselemo«. Zse sztarinszki lüdje szo v pamet vzéli to cslovecse hüdo nagnenje »Csi glih previdimo, ka je bolse; dönok hüdo naszledüjemo.« Tak je to pri odrascenom csloveki: vsze bole pri nerazumlivon deteti. Dete pri szvojem djánji ne vodi na telko rázum, nego bole njénoga szrcá nagnenje.

Hüda nagnenja z detecsega szrcá vöztrebiti, dobra pa pokrepiti: to je sztarisov nájszvetese pozvánje. Detecso volo na dobro navájati je sztarisov prvesa dusnoszt, kak na njuvo telovno zdrávje szkrb nosziti; ár je düsa od tela neszkoncsano vecs vredna. I ki sze navcsi poleg dühovnoga za Bogá i na vecsno zsvljenje dosztojno zsvieti: on de na zemli tüdi zadovolno, blázseno zsivo.

Vucsitelica pa, kak more sto Bogi povolno zsvieti, je Maticérkev, stera je pokázala, ka zná vu vszakom vremeni szvetnike roditi. Velka miloscsa bozsa je tó, ka szmo mi deca té szv. Materécérkvi. Vu krszti nasz je Maticérkev za szvojo deco prijéla, gda szmo tüdi szinovje bozsi i öröcsnicje králesztva nebeszkoga posztanoli. Katholicsanszki sztaris nemre nika bolsega szvojoj deci dati, kak csi njé z düsov i z telom vu katholicsanszkoj veri goriodhráni; i nemre vcsiniti véksi greh, kak csi szvojo deco z maternoga krila szvoje kath. vere vözapré. I to sze zgodí vnogokrát vu dvoje vere zákoni.

Brez dvojnoszti je, ka vu dvoje vere zákoni sze kath. hizsniki vnogoféle pogibelnoszt proti na vero i zvelicsanje gledocs. Dvoje vere zékon nájvecskrát na mlácsnoszt, alí pa na zatajenje szvoje vere pripela. Dober konec malogda má. Záto ki márajo kaj za szvojo düso, oni szvoj sztopáj, gda szo z drüge vere persono vu hizsni zékon sztopíli, hitro pozsalüjejo.

I csi je tak pogibelen dvoje vere zékon na vero gledocs pri odrascenih, zagvüsno vsze pogibelnese bode to na vero one decé gledocs, stera sze z taksega zákona narájajo. Vszakdanésnje prilike nam szvedocsijo, ka na detecse szrcé nika ne pritiszne tak sztálno znaménje, kak sztarisov példa. Csüti to dete, ka za Bogon szvojin szta

risom má nájvecs zahváliti, záto lübi njé, kak szvoje za Bogon nájvékse dobrocsonitele.

Lübézen pa nájvékso mocs má na düso. Koga lübimo, k onomi sze pridružsimo vu mislenji, voli, zselenji. I gda je detecsi rázum escse szplóh ne razviti: vszebole je nje-gova vola nagnjena sztarisov példo naszledüvati. Kakso példo vidi dete od sztarisov, taksi cslovek posztáne z njega. Od pobožsnih sze pobožsni, od nevernih neverni, od razvüz-danih razvüzdani, od mlácsnih mlácsni narájajo.

Deco szkrbno goriodhrániti je duzsnoszt obadvá szta-risa, ár sze deca ednoga tak, kak drügoga dosztájata. Ne szamo za szvet, nego i za nébo, ne szamo za domovino nego i za nebeszko kralesztvo, ne szamo za lüdi nego za Bogá morejo goriodhrániti szvojo deco. Vmori szvojega deteta düso on sztaris, ki vu nevernoszti nihá szvoje dete. Na takse sztarise sze szlisijo recsi szv. Pavla apos-tola: »Ki pa na szvoje celo pa domácse szrkb ne noszi, on je zatájo szvojo vero i pozadnjesi je od nevernoga«. Taksi sztaris sze nigdár ne zvelicsa, ár je zamüdo szvojo nájszveteso, duzsnoszt. Kak je dühovnomi pasztéri náj-gvüsnesa pot na zvelicsanje ona, csi na zvelicsanje vodi szvoje dobrovolne verne: tak i sztarise nájgvüsnese na zvelicsanje pripela, csi do vu bogábojaznoszti na zveli-csanje vodili szvojo deco. Gda je pa poley Jezusa na zve-licsanje pelajocsa pot katholicsánszka vera i katholicsánszko zsvljenje: záto katholicsánszkih sztarisov nájszvetesa duz-snoszt je po katholicsanszkom goriodhrániti szvojo deco obedvojega szpola.

Kak bi mogeo szpuniti kath. hizsni to szvojo duz-snoszt vu dvoje vere zákoni? Ali nikak, ali pa szamo z polovice. Zse to je nevola, csi je szamo mati katholicsán-szka, ocsa pa drüge vere, ali vsze véksa nevola je, csi je mati drüge vere. Ár csi glih obadvá sztarisa moreta pa-ziti no szvojo deco, ali dönok je mati ona, stera z njimi vecs poszla má; dokecs sze ocsa vu szprávlanji vszakda-nésnjega krüha gde indri obrácsa, ali csi je glih domá, nemá csasza, ka bi vszigdár za decov pogledno.

Záto jeszte, ka deca z rédoma mater bole lübijo, kak oco ino ka sze na njih materinszka mocs bole pozna, kak ocsinszka. Nega nancs zvisenesega pozvánja na zemli, kak je pozvánje, dobre materé kak bogábojazno posteno

deco goriodhrániti, stera do lüdém na haszek, Bogi pa na veszeljé. Materna recs i vcsenjë takso mocs má na dete, ka sze z njé escse vu késznoj sztaroszti szpomina. Ne sze je szamo ednok zgodilo, ka oni neszrecsni, ki szo sze z lehkoma szpozábili z návukov szvoje materé ino szo sze vu hüdobi zalevali i szledi szo sze szpotili pobogsáli, znábiti rávnok te, gda szo materna na dobro vucsécsa vüszta vu szmrti onemila i njéno dobro vcsenjë sze je z groba vsze mocsnese glászilo.

Ali ka de sze godilo z decov vu dvoje vere zákoni? Jeli tam more biti pravo katholicsánszko zsvilenje? Vzemimo szamo to nájbogso priliko, ka drüge vere sztaris posteno obdrzsi, ka je obecsao i katholicsánszkoga hiznika nede bantüvao vu zdrzsávanji szvoje vere ne vu tom, ka bi sze deca vu kath. veri gorihránila. Csi szamo eden sztaris vcsi déco na pobožnoszt, ov pa za to nika ne mára, to nede celo delo. Po katholicsánszkom de szamo on znao vcsiti deco, ki mocsno verje pravice kath. vere ino poleg njih zsvivé. Drüge vere sztaris poleg vsze szvoje dobre vole nede mogeo vu kath. veri hrániti szvojo deco, ár jo on nancs nepozna, ali pa escse njo odörjáva. I csi szamo gléda drüge vere sztaris, kak njegova deca gorirasztéjo vu kath. veri, jeli bi to kakso dobro mocs melo na detecse szrcé? jeli ne szprávi na nikoj trüde kath. hiznika? On tüdi má mocs na szvojo deco. I jeli szí deca nedo miszlila, zakaj ne moli on navküper z njimi, zakaj ne hodijo vküp vu cerkev k bozsoj szlüzsbi? Z szvojim oponásanjon na mlácsnoszt pripela szvojo deco. Csi pa vreló szpunjáva szvojo vero, te pa z szvojev példov na drügo vcsi, vuzsiga szvojo deco, kak to katholicsánszki hiznik vcsi i dela, i deca sze zburkajo, ár nevejo szoditi, steroga sztarisa vera je práva, isztinszka i tak pridejo na to miszel ka je: vszaka vera ednáka i escse dale vu szvojoj blodnoj pámeti, ka je vera ne potrebna.

Ovo kak zsaloszten kép pred nász posztávla escse te nájbogsi sztális. Ka de sze pa godilo te, ka vecskrát naprejpride, csi drüge vere hiznik prelomi szvojo dáno recs, i to zselej, naj bi sze deca vu njegovoj veri goriodhránila? ka de sze godilo te, csi katholicsánszki hiznik dovoli, naj bi sze deca poleg sztarisov vere: szinovje vu ocsinszkoj, hcseri pa vu maternoj veri goriodhránili? Drüge vere szta-

ris zdaj zse kath. deco ne szamo, ka ne vcsi z recsjov i z példov, ka bi poleg szvoje vere zsvieli, nego gda duzsnoszi szvoje vere oprávla, te tak da bi sze norcsáro z katholicsánszke vere. Deco tüdi locsi dvojá vera po sterom szvája i nješka nasztáne med njimi. To pa sztarisje za volo méra vu famílii dugo glédati nemrejo, záto deci od vere nika ne gucsijo i nje rezi Bogá i vere goriodhránijo.

Zse szamo na to miszeo sze sztrszne cslovek: na bozsi kep sztvorjeno deco rezi Bogá goriodhrániti! Sztvár, je tak cslovek? Sztvár, ali razumliva sztvár, steri má ne szamo telo nego i düso. I tá düsa Bogá zselej, ár szí szamo vu njem pocsine. Vnébokricsécsi greh vcsini tak on sztaris, ki ne hráni gori szvojo deco za Bogá ino njim vekivecsno szkvarjenje pripravla. To mámo csakati od sztarisov lübéznoszi? Je li lübi taksi sztaris szvojo deco, ki njim pekel pripravla? Jeli je zadoszta deco szamo na szvecko postenjë navcsiti, za to pa nika ne máráti, jeli oni duzsnoszi do szvojega Bogá szpunjávajo? Jeli szpuni sztaris szvojo duzsnoszt, csi sze szamo za to szkrbi, naj bi njegovo dete na zemli znalo dobro zsvieti, za to pa ne mára, naj bi szí ono znalo vecsno zsvljenje pripraviti? »Ka valá csloveki, csi bi glih celi szvet zadobo, düso bi szí pa na szkvarjenje szüno?«

Steri katholicsániec dovoli, ka bi sze njegovo, csi glih szamo edno dete vu drügo vero dalo, on je vu tom deteti zatájo szvojo vero, szvojega Zvelicsitela. To szí je zaszlüzso on, ki je mro za nase zvelicsanje? Ki zataji Krisztusa, on nedé meo tála z njim vu nebeszkoj diki.

Proszim vasz tak na zsvigoga Bogá katholicsánszki sztarisje! ne dovolte vasoj deci, ka bi z drüge vere persónov vu hizsni zákon sztopili dobro znajocsi, ka vasz szamo kath. vera razveszeli na zemli i zvelicsa na drügom szveti.

X. Y.

Pijanoszt je odüren greh.

Dobro premislavli, trezni prijateo! zdaj odörnoszt pijanoszti zato, ka bos sze pridocse ravno tak ogibao kak do zdaj; premislavli pa tüdi ti, o neszrecsni prijateo! steri szi njoj bio vdani do zdaj, njeno odörnoszt pa tüdi pomocs sterov sze odvaditi mores.

Premiszli ob prvím, zakaj je pijanoszt tak jáko odören greh. Zse tvoja zdrava pamet lahko njeno odörnoszt szpozna. Premiszli zakaj ti je dober Bog pamet podelo. Ali ne zato ka locsis dobro od hüdoga, i ka sze razlocsis od neime zsvine? Szvojov pametjov szi nad zsvino vizoko povzdignjeni i szi Bogi podoben. „Le malo szi ga znizsal pod angele“, zove kraleszki prorok, to je, le malo pod angelszko narávo szi, o Bog! posztavo cslovecso narávo. Ali ti na telko povzdignjeni cslovek sze vpijanoszti tak ponizzas, ka posztanes menje vreden kak neima sztívar. O pijánc ka delas z Bozsov podobov, gda sze v pijanis? Ali ne kazses szvojov pijanosztjov, ka ne maras nikaj zato, da bi tvoja düsa mela pamet ali podobo Bozso? Szv. Avgustin pravi: „Cslovek sze v pijanoszti szvoje pameti ne zavé“. I le szam pogledni dragi prjateo! pijanca, in povej csi je scse podoben csloveki? Pogledni ga kak sze opotécse, puna ceszta ga je, tak kak sörkoga voza. Noge ga vecs ne neszejo, i tak kak gnjila klada na

ceszti oblezsi. Vszo pamet je zgübo, ka scse szvoji pajdásov ne pozna. Vlaszje sze njemi kadijo, ocsi sze njemi kmicsno szvetijo, vüszta sze njemi pobeszijo, obraz njemi otecse, ocse govoriti, pa jezik sze njemi sztávla, niscse ga ne razmi, ka klepecse, ali pa tak noro govori, ka bi ga bilo szram csi bi bio trezen. Ne ve ge je, tezsko k domi prilazi, i sze kak zshivina brezi molitvi na lezsiscse zavála i zaszpi.

Ali je taksi podeben csloveki ali zshivincseti? „O ke-liko bolsi je vol, oszel ali pesz, kak pa pijanec!“ pravi szv. Krizosztom. I prav govori, ar pijanoszt ga scse pod neimo sztvar ponizsa. Li pogledni neimo sztvár, ali gda pije vecs kak njoj trbe?

Nigdar ne. To isztino nam poszvedocsi ete zgléd:

Eden vucsenik ide z várasa na solszke szvétket. Vecser pride szvojim konjom do krcsme i sze tam tak napije, ka je ne znao ge je. Drügi dén je palik na konja szeo i je dele jahao pa bio je betezsen i zsalosztén. Zdaj pa pride do potoka. Konj zacsne piti i gda je meo zadoszta je nehao. Vucsenik ga je pa trücao naj bi konj vecs pio, oli konj je ne steo vecs piti. Mladenec zacsne premislavati i pravi szam proti szebi: „Jesz sze zse telikolet vcsim pa neszam tak moder, kak te konj, csi bi sznocskar szamo za potrebcsino pio, me dnesz nebi gláva bolela“. Prav je govoró dijak, ar sto vecs pije, kak njemi je potrebno, je hüjsi od neme sztvari.

I rávno zato, zse zdrava pamet szpozna odörnoszt pijanoszti, meli szo jo tüdi neverniki za szramoto, kastige vredno hüdobijo. Pitak, ajdoszki modrijas, je zapovédao pijance trikrat kastigati: prvics zato ar szo szami szebi zdrávje pokvárili, drügics záto, ar szo obscini szpako delali, tretjics zato ar szvojoj drüzsini szo vérsztvo zapravili. Rimlani neszo trpeli niednoga pijanca za szodnika; Spartanci neszo dali niednómi szvedocsi steri je bio gda pijan. Meli szo celo navado szvoje robe ali hlapce vpijaniti, zatem szo po szvojo deco pozvali i njim kazali rekocs: Gledajte te odörnezse, kak grdo sze oponasajo, kak neszpametno govorijo. Deca! szami preszodite, ali sze more gda bole odörno viditi: Ogiblite sze zato, ka sze nigdar v pijanili ne bote.

Premiszli zdaj, o dragi prijateo i krcszenik! kak

odörno sze oponása pijanec, zato, da odörnoszt pijanoszti dobro szpoznas i sze nigdar ne vpijanis. Premiszli ete prelepí zgléd :

V szrci szvojega szina odörnoszt do pijanoszti zbüditi ka vcsini moder ocsa ? Eto : Ednok ide szv. Fidel z Szigmaringa scse kak malo dete szvojim pobozsnim ocsom sze szprehájat, najsla szta pijanca steri je polek poti lezsao. Ne je mogeo iti i ne sztati, kak neszpameten sze je válaó po cesztnom blati. Ocsa pita : Fidel ! kak sze ti dopadne te cslovek ? Dete pa pita : Ocsa, zakaj je pa tak bleði i ne govori ?

Ocsa právi : Pogledni té mozski je prevecs pio, zato je bleði i nemre sztáti, ne hoditi ne govoriti, i tak sze godi vszem, steri prevecs vina ali zsganice pijejo, rázum zaprávijo niedne csedne recsi szpregovoriti nemrejo, po tleh i po blati sze válajo, ár nevejo kak delajo i ge szo. Nistereu pijánc sze je zse v kakso jamo zaválaó, vodo szpadno, sze zadüso ali sze pa v topo, ali pa v zimi zmrzno.

Ogibli sze zato lübleno dete ! pijanoszti i nigdar nepozábi, ka szan ti dnesz povédao. Tak je pobozsen ocsa szvoje dobro dete vcsio. Túdi jesz tebi o prijateo ! pravim : Csi je zse za nevernika pijanoszt odörna bila, keliko odörneisi i keliko véksi greh je pijanoszt za krcsenike, sterih szposzvetom szv. vere njeno odörnoszt bole szpozná kak nevernik, i steri je duzszen po návuki i zglédi szvojega nebeszkoga Vucsitela i Zvelicsitela zsviteli. I kak je Jezus Krisztus vcsio, i zgléd namje dáó ? On je vszigdár vcsio zatajüvati szamoga szebé i sze je poszto 40 dni i 40 noci. Oh moj Bog ! csi Jezusa Krisztusa premislávlem kak sze je poszto 40 dni i noci tak osztro, ka je ne nikak jo i ne pio, i na zadnje je na krizsi viszo zuesom i jecijom napajan, i csüjes divjo lármo kricsanje krcsesanszki pijancov v krcsmi, ali nabos zsaloszten drági prijateo ! Zavolo razzsalenja Bozsega, kak je bio zsaloszten túdi szv. Paveo apostol, i je od pijancov szkuznimi ocsmi etak govoro : „Oni zsvivijo tak kak szovrázsniki krizsa Krisztusovoga, njihov konec je pogüblenje, njihov Bog je trebuh, oni sze hvalijo szvojov szramotov i zemelszko lubijo.“ Filip. 3, 19.

Da sze pa ognés vecsnoga pogüblenja, ogibli sze

drági krscesnik, jáko szkrbno pijanoszti, zdaj szi sze pre-pricsao, ka je pijanoszt odörna za vszakoga csednoga csloveka, scse bole odörna je pa i regresna za krscesnika.

Ogibli sze pijanoszti, drági prijateo, ti, steri scse do zdaj neszi nigdár pijan bio. Szrecsen szi do zdaj bio „ali szkrbno pazi, ka szvojo szrecso nigdár nezaprávis. Ar túdi ti, o trezni prijateo szi, vedni nevarnoszti, sze toga odörnoga greha po mali navaditi, csi sze ga szkrbno ne ogibles.

Szv. Monika od szébe kárajocsi zgléd sztemi recsmih naznánja: „Csi rávno szo sztarisi za méne neizrecsno szkrbeli, szem sze denok navádila vino piti. Hodila szem zdeklov vklet po vino z sterov szem zajemalom z lagva jemala i v poszodo natakala. Sz prvoga szem le nikelko kaplic pozsiralala, ar sze mi je vino protivno vidlo, to je bila mála recs, ali zatém szem po vecs i zmirom vecs kaplic cécala i szan zacsnola vino debelo pozsérati. Nisterni dén szvé sze zdeklov szkrégali i ona me je szpijan-kov krmila, i to zaszlüzseno na ocsi metanje csi rávno me je bolelo, mi je denok ocsi otrplo, ka szan sze pobol-sala.“ Naj ti szlüzsi, dragi prijateo, steri szi sze do zdaj szkrbno pijanoszti ogibao, té zgléd zato ka bos sze túdi vsze pridocse csasze zmirom rávno tak szkrbno ogibao.

Ti neszrecsen prijáteo ! steri szi pijanoszti zse nava-jen, sze je tezske odvádís ár vecskrát je isztinszki sztári pregovor, steri právi :

„Pijanec sze té szpreobrné, gda sze vjamo zvrné.“ Ali zato nigdár nezdvóji, csi más isztinszko volo sze pobol-sati de túdi tebi Bog szvojov miloscsov pomagao. I ka sze je túdi sztaromi pijanci mogocse szpreoberniti, nam nisterni, csi rávno rédkí zglédi poszvedocsijo. Premiszli ete lepi zgléd.

Mladi kmet sze je piti i spilati návcso. Ednok scsé vgorice iti, i zapové zseni náj jeszti za njim prineszé. Ona pa právi ka ne ma nikaj, ár je vsze zapravo. Ali denok njemi obecsa. Opoldné neszé korbeo pokriti i ga pred njega posztávi. On móli i odkrije korbeo. Ali ka je bilo v korbli? Njegovo dete od gláda blede. Vsze szi zap-ravo; jej szvoje dete, právi njegova zsalosztna zsená; vzeme dete sz korbli i je na roké vzeme. Mládi mozs je na to szpoznáo ka je né dobro zsivo, obine szvojo

zseno, i njoj obecsa ka sze pobolsa i sze je tüdi za izstino pobolsao. Ne ga bilo nigdar vecs viditi v kresmih.

Kak je ta modra zsena szvojega mozsza pobolsala, tak je tüdi zse nisterna drüga zsena szvojega moza szpreobrnola; tomi rávno naszproti je pa tüdi nisterna nemodra i lagoja zsena szvojega vzacsétki treznoga mozsá v pijánca szpremenila i szí právo sibo szpletla sterov jo zatem jáko bije. Kak sze je imenüvani pijanec szpreobrnó, rávno tak je tüdi tebi pijanoszti vdáni drági prijateo! z Bozsov pomocsjov mogocse sze szpreobrniti, csi li isztinszko volo más i sze tüdi k pobolsanji potrebne pomocsi verno poprimes.

Ka ti je csiniti, drági prijateo! da sze pijanoszti odvádís?

Pritrgaj szí vszaki dén kaj malo pri pijacsi. Szv. Augustin pravi: „Kak sze je pijánc po mali pijánoszti navado, tak náj sze pálik po mali odvádi.“ Premiszli, ka je pijanoszt odören greh, steri je poszebno neszpodoben za krscsenika, i da Bog v szedanjem zsvilenji z lagojimi betegi, z szirmastvom zgübov dobroga iména, z nepokojnov vesztjov, i trdovrátnoszjtjov, po szmrti pa z vecsnim pogüblenjom kastiga, kak nam szvedocsi szv. apostol Paveo steri právi: „Vedite, da pijanci Bozsega kralesztva ne bodo nigdar poszedli.“ Gol. 5, 21.

Szpomni sze pogoszci zgléda Jezusa Krisztusa, szveov püscsavnikov i doszta drügih trezni lüdeh. Szv. Klimák pravi: „Gda miszlis piti, ne pozábi, ka szo nasega Goszpoda i Bogá zucsom i jecijom napájali i gvisno bos zmerno pio.“ Zakaj kak szmes vüpati ka te za szvojega vucsenika szpozna csi vedno nezmero pijes? Szpomni sze tüdi ka szo szvetniki doszta let v püscávah szamo korenje jeli i vodo pili. Csi szo oni tak trezno, zmerno, osztro zsviteli, da szo vnebésza prisli, ali miszlis ka szí ti szpijanoszjtjov nebésza zaszlüzsis? Premiszli tüdi, kelko je betezsnikov, steri velko zsejo trpijo i nemajo pijacse, da bi szí szvojo hüdo zsejo potolázsilí. Neszrecsen pijánc csi sze zanuaprej na bos ogibao pijánoszti csi bos nezmero pio bos tüdi ti zna biti hitro na szmrtnoj poszteli veliko zsejo trpo i je ne bos mogao pogasziti; od zséje merjes, kak sze je zse vecskrát pijanci pripetelo. Scse vekso zséjo bos pa trpo vecsnoszti, ár bos z evangelszkim

bogacom vu vecsnom plameni zdihávac i zselo da bi Bog szirmáka z nebész poszlaó, steri bi prszt namocso vodo i tebi na szühi jezik polozso, pa sze tvoje zselenje nigdar veszpuni. Na veke bos v pekli sztrasno zsejo trpo. Ne hodi nigdar vecs brézi potrebcisine v krcsmo, posebno ne hodi med szvoje nigdásnje vinszke ali zsgánjarszke bratei prijatele.

Ar prigovárjanje sztárih tvoji bratcev in krcsmára, da je scse pre rano domo iti, ka de te zse szlédkar steri pajdás szprevájao mnogoteri kratkocsászni pogovori te bodejo zapelali, ka szvoje obecsanje pozábis i sze palik prevecs napijes.

Csi pa mores v krcsmo iti, idi szam, ali sztreznim cslovekom i pij kupico zdravoga vina i nesztávlaj sze tam brezi potrebcisine. Na zádnje pa kak za vsza drüga, pomocs je molitev, pogoszto prijemanje szv. Szakramentov ár tam dobis pomocs ka bos lahko pijanoszti proti sztao. Csi ne szii pijanoszti navajen szrecsen szii! i zevszov mocsjov szii prizadávac, de sze je nigdár ne navádis. Csi szii pa zse navajen, mám to prosnjo do tebe. Poprimi sze vszeh povedanih pripomocskov, da sze brezi odlásanja pobolsas.

Preporácsaj sze vszaki den precsisztoj Devici Mariji, Materi Bozsoj, stera je pri Jezusovoj szmrtili polek krizsa sztála i té tvoja Mati posztánola, i britko zsejo szvojega Szina zs njim náj bole obcsütüta, i pravi: Podpiraj o szmilena Mati! szvojov pomocsjov mojo szlabo volo da vszo zsejo do csemérne zsganice, i vszake v pijanlive pijacse vszebi zadüsím i sze tüdi vszeh zapelivi priloznoszti k pijacsi zveszto ogiblen. Szproszi mi od Jezusa odpüscsenje do zdaj vesinjeni grehov i sztanovitno treznoszti do konca, da zadobim po szmrtili krono vecsnoga zsvilenja v nebészah.

Po J. Zupancica S. J.

Pobožnoszt vu vremeni betega.

Od zsenzke rodjeni cslovek krátky csasz zsvocsi z vnogimi nevolami sze napuni“, právi sv. pizmo (Job 14. 1.) Ali med vnogimi nevolami, stere csloveka vu etoj szkuznoj dolini doszég-nejo, náj bole goszti szo betegi. To edno je gvüsno, ka sze od betega i szmrti pri vszaksoj hizsi bojijo, ár poleg szveckoga dühá szodijo. Ali krscsenik szí nacsí more od betega miszliti znajocsi poleg sv. pizma ka je „dobro i hüdo, zsítek i szmrt od Bogá“.

Po betegi z ednoga krája Bog csloveka za grehe scsé kastigati, kak to vu sv. pizmi estémo : „Ki grehsi pred licom szvojega Sztvorítela, on pride vu roke vracsitela“. Jezus je tüdi pri Bethszaidi csüdnovito ozdrávlénomi be- tezsni pravo : „Ovo ozdravo szí sze zse, vecs ne grehsi, ne ka bi sze kaj hüjsega zgodilo z tebm.“ (Joan 5. 14.) Dobro právi záto sv. Gregor : „Ár po telovnih nagnen- jah hodécsi grehsimo, po boleznih telovnih betegov sze kastigamo“.

Ali zvün kastige escse za volo drügoga zroka posila na nász Bog betege. Naj bi nász vneszao od greha i k szébi pridrgno. Szpuni sze tak nad nami, ka sv. Bernát právi : „Koga Bog z betegom pohája, onoga pot vu nébo ravna“. Vecskrát pa düsi za vrásztvo moremo gorivzétí beteg, naj bi sze z greha zbüdili „Velki beteg ztrezni düso“. Záto právi Zlátovüsztüni : „Bog kastiga telo, naj bi

ozdravo, pobogsao dūso“. Szv. Augusztin pa: „Vracsitel je Bog, ki nevole za vráosztvo posila na nász, naj bi nasz zvráoso, ne pa skodo“. On szan sze je tūdi szamo po ednom velkom betegi szplóh szpreobrno. To nam szvedoci tekáj i példa szv. Ignáca lojolánszkoga. Tecász je za szvojo dūso ne doszta márao, dokecs ga je ne beteg vu posztel vdaró. Te je prevido; „ka valá csloveki, csi bi glih celi szvet zadobo, dūso bi szí pa szkváro“?! Tak sze oponása dneszdén Bog vecskrát proti gresniki. Vidivsi, ka sze vu vremení zdrávja cslovek szprevej i vu szveckih veszeljáh zaleva, za zvelicsanje szvoje dūse pa nikaj ne mára: beteg posle na njega, naj bi sze szpoto i obvarvao szvojo dūso.

Ali csi sze je sto zse szpreobrno i pobožno zshivé i dōnok ga Bog z betegon pohodi, te njemi pa priliko dá, naj bi za szvoje grehe lehko zse na zemli zadoszta vesino. Csi nam glih Bog vu dobro oprávljenoj szpovedi zbrise nase grehe, pravicsnoszt njegova dōnok to zselej, naj bi sze gresnik pasceso za szvoje grehe zadoszta vesiniti. Záto nalozsi dūhovnik pokoro vu szpovedi. I csi sto za szvoje grehe eti na zemli zadoszta ne vesini, on de to na ovom szveti vszebole tesko mogeo doliszlūzsiti vu purgatoriumi. Csi pa Bog beteg posle na nász, te nam dá priliko, naj bi po mirovnom podnásanji betega za szvoje grehe lehko zadoszta vesinoli i tak szí purgatoriumszke moke dolizaszlūzsimo. Ár to mirovno, na Bogá zavūpano trpljenje tak velko vrednoszt má, ka ednoga dnéva trpljenje csi szmo vu sztálsi bozse miloscse ino njé prikapsimo k neszkoncsanoj vrednoszti Krisztusovoga britkoga trpljenja sze znábiti od sztokrát véksega i dugsega purgatóriumszkoga trpljenja lehko odszlobodimo. Dobro szo to znali szvéci, záto szo beteg i nevoló Bogí ne szamo zahválili, nego szo escse prozili, naj bi njé z véksimi betegami okládo. Szv. Bernát je z bozsih rok tak dobrovolno prijéo krizse, ka je vecskrát goriszkricsao: „Oh kak blázseni bi bio, csi bi z mocsjov vszeh lūdih ládao, naj bi lehko vsze krizse, steri sze szamo znájdejo na szveti, lehko na szébe vzeo“. Szv. Terezia je pa etak molila: „Trpeti ali pa mreti Goszpodne.“ Szv. János od krizsa pa gda bi ga pitao Jezus, ka za nájema zselej od njega, právi: „Nika drūgo, nego naj bi lehko escse vecs za tébe trpo Goszpodne.“

Drzsi záto ti túdi krscsánszka dűsa trpljenje za velko szpomenovsi sze z recsih szv. Vincija: „Bog nam vu betegah priliko dáva, ka bi njegovoj pravicsnoszti dosztojno szvoj dug doliplácsali; cseden cslovek one radovolno goriprimle, ár gléda ono dobro, stero tak zadobi, i ne ono hűdo stero poleg toga trpi“.

Nigda pa za volo probe posila na nász Bog beteg, naj bi nasz vardeno, jeli njega escse vu nevolah sztálno lűbimo. Proba isztinszke lűbéznoszti je trpljenje. Tak vardeva Bog pravicsne „kak zlát vu ognji“. Záto mirovno podreseno trpljenje velko vrednoszt má. „Trpeti — veli szv. Ferenc saleziánszki — je jedino dobro, ka lahko csinimo na etom szveti; ár vsza drűga nasa dobrocsinenja szo z kaksim hűdim vkűpzmesana; szamo mirovno trpljenje je csiszti zlát, z steroga edna drobtina na bozsih vágah vecs valá, kak z drűgih dobrih del celi fűnt.“

Vidivsi to kak velko vrednoszt nam szprávi mirovno trpljenje, jeli sze csűdivamo nad tem, ka je Bog szvoje verne vecskrát z dugim i boleznim betegon pohodo? Job je verno szlűzso Bogi i dűnok je mrzécsi beteg noszo. Sziromaski Lázár je pred Bogon vu tak velkoj miloscsi bio, ka szo ga po szmrti vcsaszi angelje neszli vu Ábrahámovo krilo; i dűnok je z bolécsimi mozolami bilo poszipano njegovo telo. Szv. Klára je 28. szv. Lidvina pa 38 let betezsála. Szv. Koleta pa zselna po szledah trpécsiga Jezusa hoditi, je Bog tak dugi beteg poszlae na njo, ka sze je vu 50 letah komaj edno vűro za zdravo csűtila. Zaka je Bog na telko pohájao szvoje szvéce? Naj bi sze oni po tom na escse bole visiso szvétoszt podignoli. „Ár — kak szv. naziánszki Gregor právi — ki vu betegi lezsi, on je blizse k Bogi; ár csi je betezsniik zselezo, te sze vu ognji betegá z csiszti od erje; csi je pa zlát te sze pa vu betegi vűzproba i escse bole oszvetli“.

Éta prestimávajoesi sze ne tozsi krscs. dűsa! csi te Bog z betegon i nevolami pohodi, nego daj za to hválo Bogi, ár je to edno znaménje, ka te lűbi Goszpod. Vej kak szv. Efrem lepo právi: vszako trpljenje, stero té doszégne je kakti edna sztuba vu nebésza, beteg i bolezen je pa eden klin vu nébo pelajocsoj lesztvici“. Jeli sze tozsi potnik csi njemi kracsiso pot pokázsejo? Ti sze túdi tozsiiti nemas niksega zroka, csi ti Bog po betegi i trpljenji

priliko dáva, ka bi szi lahko vékso vrednoszt pripravo, naj bi te tak po kracsisoj i gvúsnesoj poti lahko pripe-lao vu blázsená nebésza. Naj bodejo pred tehom recsi szv. Ferenca saleziánszkoga: „Csi jeszte kaj, ka bi sze nam vu szmrtnoj vóri mililo, to de zagvúsno szamo to, ka je minolo vremen, vu steróm szmo za Bogá lahko trpeli, i vecs nemamo prilike, ka bi szi novese zaszlúzske szprávlali. Vu tom jedinom szmo mi escse ober angelov; ár szo oni lahko pri Bogi, ali nemrejo biti k njemi szpodobni vu trplenji“.

Kak bi sze tak oponásao krscsenik vu betegi? Beteg tak prestimaj krscsenik kak volo bozso i mirovno ga go-rivzemsi szpitávaj z Saulon: „Goszpodne! ka scsés, naj bi vesino?“ I tvoja kath. vera ti dá naszledüvajocsi od-govor:

1. **Dovoli vu szvéto bozso volo.** Kak prijétno je pri Bogi csi vu njegovo volo dovolimo, na to nasz je vesio Jezus z szvojov recsjov i z szvojov példov. Z recsjov, gda nam je zapovedao etak moliti: „Ocsa nas — bojdi vola tvoja kak na uébi tak i na zemli!“ Z példov pa, gda je vu vszem volo szvojega Ocsé szpunjávo kak szan právi (Joan VI. 38.) „Priseo szem z nebész naj bi vesino volo ne moja, nego onoga volo, ki je mené poszla“.

Pred szvojín trplenjon pa etak moli: Ocsa! csi je mogocsno naj miné od méne ete pehár (moke i szmrt); ali dónok naj sze zgodi ne moja, nego tvoja vola“.

Szv. János od krizsa právi, ka nasz nikaj tak k Bogi ne prikapesi, kak csi sze nasa vola z bozsov volov gliha. „Záto — veli szv. Augusztin — blázseni on, ki bozso volo szpunjáva ino sze njegovim modrim szklepam podvrzse“. Szv. Klára je pa na szmrtnoj poszteli eta prá-vila: „Neszkoncsano doszta szem duzsna Zvelicsiteli mo-jemi, ka mi je ponüdo pehár trplenja. Oh kak szlatek je meni té pehár! Nika je ne zsmetno, vsze je lahko szrci mojemi, ár za Boga, koga lübi, trpi.“

Vsza eta prestimajocsi nika bolsega nemres vesiniti, kak csi sze vu vremení betega szploh na bozso volo nihás. To bode pri Bogi bole prijétno delo, kak kaksaté drüga pobozsnoszt. Ne szmes dvojití vu tom, ka escse z betegon Bog tebi dobro scsés, vej je szpizano, ka „Bogá lübécsin vsze na dobro szlúzsi“. Escse zdaj ne szpoznaš cil i zrok,

za steroga volo mores trpeti. Ali k szv. Petri zrocse ne recsi sze tebi tüdi glászijo: „Ka jaz csinim, ti zdaj to ne razmis; porazmis je pa potomtoga“. Naszedüj vu betegi példo szv. Gertrude. Eta na bozso volo szplóh zavüpana szvetica gdakoli je Ocsanas molila, je trétjo prosnjo: bodi vola tvoja vecskrát ponávlala. Gda bi ednok tak molila, szkázao sze je njoj Zvelicsitel vu ednoj roki zdrávje, vu drügoj pa beteg noszécsi i etak je k njoj gucsao: „Odeberi szí hcsi moja, ka sze ti vidi zdrávje ali pa beteg?“ I na bozso volo szplóh zavüpana szvetica je právila: „Ne moja, nego tvoja vola sze naj szpuni Goszpodne!“ Tak mores i ti csütiti vu tvojem betegi. Kak sze szuncsevnica vszigdár proti szunci obrácsa: tak i ti mores vszigdár bozso volo pred szvojimi ocsmi meti.

Csi bodes ti tüdi tak csino, blázseni bodes zse vu tvojem betegi i escse bole blázseni vu szmrtil, ár kak eden pobozen pisatel pise: „Ki vu szvojoj szmrtnoj vöri popolno dovoli vu bozso volo, on sze ne szamo od szkvarjenja nego escse i od mok purgatoriumszkih lehko odszlobodi“.

(Dale.)

Iz zgodovine svv. materecérkve.

— Vélki svvétí Vazul. —

Szvétoga Pachomiusza delo je svv. Vazil dopuno. Narodo sze je v Kappadocii vu meszti Cezarea zedne svvéto zsvivocse rodovine 330-ga leta. Med njegovim rodóm szo bili: eden svv. Gregor i svv. Theodora ocsovi sztarisov sztarisje, dedek i mamica njega szta bila svv. Vazil i svv. Makrina. Po materi szo bili dedek i mamica: svv. Gregor i svv. Izabela. Ocsa njegov je tüdi svv. Bazil i mati je svv. Emmelia. Mlájsi njegov brat je svv. Gregor püspek vu Nissza meszti. Dobra példa je eta rodovina za sztarise, steri bi radi dobro deco meli: Bodite szami svvétí, pa vam te vas odvetek tüdi bode. — Vu maloj mladoszti sze je zse kazala pobožsnoszt njegova. Vcsila ga je najvecs svv. Makrina, njegova mamica po ocsi. Kda je szedem let sztar bio, ga je ocsa szam pod szvojo roko vzéo. Szledkar ga je vu sole poszlaó, kde sze je z Nazianszkim svv. Gregorom z prijázno. To je bilo vu Cezarei. Szledkar sze je soláro v Alexandrii pa v Atheni, kde je z njim tüdi Julian Odpadnik vu solo hodo, od steroga je Vazil naprejpovedao, ka csi de caszar znjega, de na velko neszrecso szvojemi lüdsztvi.

Szv. Gregor i Vazil szta v Atheni, glávnom meszti greskoga tak szamá zsvivela, kak dva püscsavniká. V cérkev i solo, to szo bile njiva poti. Kda je Vazilov ocsa vmro, je so domo pa je prevzveo njegovo fiskalisko kancelárió, nego ete szlan sze njemi hitro zamero, za to je odiseo v Palesztino ino v püscsávo, kde je iszkaó mir szvoje düse dve leti. Nazajprihajajocsega Vazila je Cezareanszki püspek za diakona poszvetó, ali on je vecs nesteo vu meszti osztati, nego sze odlocso nazaj na püs-csavniko zsvivlenje poszebno, kda szta mati i szesztra njegova tüdi vu szamoto sze odlocšile.

Euszebiusz püspek ga je za dühovnika poszveto pa ga je za tanácsnika meo priszebi, nego, kda je lüdsztvo zacsnolo Vazila bole csasztiti, kak Eusebiusa, ga je püspek zacsnó odürjavati, za to je Vazil znova vu püscsavo odi-seo, dokecs ga je püspek ne nazajpozvao ino za szvojega szpovednika posztavo pa njemi je duzsnoszt nalozso, naj sze vojszküje proti arianszkoj krivoj veri, stero duzsnoszt je Vazil tak verno, modro i szvéto szpunjavao, ka je po szmrti Eusebia on za püspeka zebrani.

Zse kak mésnik je szv. Vazil vnoge sziomake hráno onoga hipa, kda je tam za volo velke drágocse vnogo lüdih brezi krüha bilo; kak püspek je pa z poszebnim veszéljom noszo na sziomáke szkrb, za stere je prebivá-liscsa ino bolnisnice zidao ino vu stere je tüdi sziomaske potnike zaman gorijemao. Betezsnikom je rad szám dvoro. Poleg toga je oszter bio za cerkveni réd ino veren vu deli za düse. Poszebnó sztanoviten je pa bio vu glásenji práve vere proti krivovercom.

Zsivo je szv. Vazil z csiszta proszto i osztro. Eden glaszoviten pizateo pise od njega, ka je zsiva csüda, kak je mogoé poleg vnogoga zatajüvanja telko delati. 49 let je bio sztar, kda je vmro — zmantrani z vnogim posz-tom i delom. Escese poganje i zsidovje szo ga objokali, szamo razkoluiski arianci szo sze veszelili ob njegove szmrti. Telo i obleko szo njemi vcsaszi steli razneszti za szpomín pa szo sze tak rivali na njegov szprévod, ka szo vu velkoj vnozsiní scse nisterni szpomrli vu rivanji.

Bassa Ivan.

Drobis.

Od skrinje záveze bozse doszta estémo vu szvéto
pizmi pa vszako dete csüje od njé vu soli. Mojzes jo je dao
napraviti na zapoved bozso. Vu njoj je bilo szvéto pizmo
— kelko je Mojzes pizsao. — vu njoj je bila szkleda
manne, stero szo izraelci vu püsztni od Boga po csüdo-
vitnoj poti za hráno dobili, vu njoj je bila Áronova palica,
stera je prek nocsi veko pognála i razcvela pa vu njoj
szo bilé kamene táble z deszéterimi zapovidami, stere je
Mojzes z brega prineszeo. Eto skrinjo szo noszili izraelci
z szebom po püsztsavi, z njov szosli prek Jordan pto-
ka, steri sze pred njov sztavo, ona je bila njihova mocs
i vüpanje vu boji proti neprijateli. Csuvali szo jo zaprva
vu szvéto satori, steroga je Mojzes napravo na zapoved
bozso, szledkar je pa prisla vu szvetiscse Salamonove
cérkve, pa knjoj notri je szamo vélki dühovnik szlobodno
notri so. Kda sze je Salamonova církev razrüsila od ba-
biloncov, je vecs ne gucsa vu szvéto pizmi od skrinje
záveze. Nisterni právjio, ka szo jo kralovje izraelszki dáli
z církve odneszti, drügi pa, ka jo je Jeremias prorok
szkrio na niksem bregi pa ka jo Bog nikda znova nap-

rejprinesze! Nevemo. Eto skrinjo záveze szvéti ocsácje za predkep bl. Marie drzsijo, stera je vu utrobi noszila onoga, ki je dao zvézo ino zapovedi i ki je reso lüdsztvo szvoje od nevol.

Na anglezskom je láni bila od stiriszto let mao prva katolicsanszka processzija, ár je tam od onoga csasza, ka szo anglezsje luteranje grátali to prepovedano bilo, pa letosz zse ete zmoszen národ szveta z ednim sztopájom dale sztopo vu pravicsnoszti proti katolicsanszkoj veri. Dozdaj je naime vszaki kral mogeo, kda je prekvzeo vlado, priszegnoti, ka katolicsanszko czompernijo i bolvansztvo zavrzse pa je z tem kakti ospotati bio duzsen vero szvojih ocsakov i vnogih szvojih podlozsnikov, nego letosz szo napravili novo posztávo, vu steroy szo vöpo vedali, ka od zdaj vecs etih recsih kral vu szvojoj priszegi naj ne právi pa szo z tem popravili stirisztoletno krivico katolicsanszkoj szvetoj veri vesinjeno. Bog ete zmoszen narod nazaj zové k szvojoj pravici tak, ka vu szlednjih treszetih letaj sze je vise 400 luteranszkoanglezskih dühovnikov szpovedalo na katolicsanszko pa tam, kde je pred szto letmi niednoga katolicsana ne bilo, je dnesz zse 12 püspekoy i nisterna jezera dühovnikov — lüdsztvo pa od dneva do dneva szto ple nazaj vu právo vero. Molmo Boga za milosceso, naj preszveti vsza szrca, stera szo vu krivoj veri, naj szpoznajo pravico ino jopolübijo ka kem prle bode edna ovesarnica i eden pasztir.

Milodari za novo bogojanszko cerkev.

Z Filovec :

Berdén Jozsef	20	Prenosa	223
Csernela Ferenc	05	Pétek Paveo	04
Traibaries Jozsef	04	Horvath Stevan	10
Sban Stevan	11	Horvath Jozsef	10
Osláj Petra zsená	10	Rozsman Tamása zsená	01
Osláj Stevan	02	Trátnyek Stevan	10
Sban Mihál	05	Trajbarics János	10
Berdén Martin	20	Trajbarics Ivan	06
Osláj Stevan	05	Trajbarics Martin	10
Osláj Matjasa zsená	20	Csernela Ivan	02
Osláj Jozsef	13	Berdén Jozsef	10
Berdén Matjas	10	Berdén Mihao	08
Malacsics Stevan	03	Horvath Stevan	10
Osláj Mihao	10	Berdén Jozsef	02
Meszaries Stevan	04	Ivanics Balazs	20
Horváth Jakob	05	Osláj Jozsef	02
Traibaries Júri	10	Berdén Martin	20
Horváth Ivan	01	Csernela Jozsef	04
Pétek János	06	Osláj Stevan	30
Horváth Ivan	03	Lovrencséc Stevan	40
Pétek Treza	08	Lovrencséc Stevana szin	10
Puhan Martin	10	CzAMPLIN Lovrencz	06
Horvath Jozsef	06	Pétek Stevana zsená	10
Sban Klára	02	Ivanics Ivan	10
Horváth Stevan	05	Csernela Petra zsená	10
Osláj Stevan	02	Czaszar Ferencz	02
Nemecz Pavla zsená	03	Ivanics Ivana zsená	02
Horváth Martina zsená	04	Tórk Ivan	10
Ivanics Paveo	06	Cservék Miklos	10
Ivanics Ána	10	Horváth Martin	10
		Varga Ivan	10
	Vkúp 223 K.		Vkúp 522 K.